

Pwitsy en Robby, detectives

Tekst : Marie Dielemans

Muriel Dielemans

Myriam Dielemans

Vertaling : Johan Deconinck

D/2009/M.Dielemans, Uitgever.

Geachte Collega's,

Geachte Ouders,

Op het einde van dit verhaal zouden de kinderen moeten begrepen hebben dat de huidige manier van leven waarbij men energie en water verspilt, erge gevolgen zal hebben voor de komende generaties.

Ze zouden er ook van bewust moeten worden dat ze door gewone gedragsdaden in hun dagelijkse leven te veranderen, rechtstreeks bijdragen tot de bescherming van onze planeet.

De laatste zin van het verhaal "En jij, ben jij ook al besmet?" opent de deur naar een diepere ontdekking van het onderwerp.

Zomer 2050. Het is abnormaal warm in het land van de middernachtzon.

Het pakij, die eindeloze ijsoppervlakte waarop de zeehonden niets liever doen dan in de zomer languit te liggen luieren, is bijna helemaal weggesmolten. Enkel een paar imposante ijsbergen drijven nog rond op de bevroren IJzee die weldra van naam zou moeten veranderen omdat het water jaar na jaar langzaam maar zeker opwarmt zodat het op sommige plaatsen nu al lauwwarm aan het worden is.

Talrijke zeehonden die al redelijk door de hitte aangetast waren begonnen te vechten voor een plekje op de schaars geworden stukken ijs. Het Vreemde Noorden dreigde weg te zinken in een bloedige oorlog.

Deze toestand kon zo niet verder aanslepen. De koning van de zeehonden riep heel zijn snorrig volkje bijeen op zijn particulier eiland voor een uitzonderlijke audiëntie.

Met gezag en zonder ook maar iemand te groeten zei hij:

- De enige manier voor ons volk om te overleven is door elkaar te helpen. Van nu af aan worden de rustplaatsen op de ijsbergen voorbehouden voor de babies, de zieken en de oudere zeehonden.*

Bewakers zullen alles goed in het oog houden en alarm slaan zodra een beer nadert. Moet ik er jullie aan herinneren dat deze op het ijs veel sneller is dan wij? Maar eens in het water, dan zwemmen wij veel sneller.

*De koning van de zeehonden ging verder met zijn toespraak en verklaarde hoe hun land de laatste jaren zo veel veranderd was.
Hij gaf ook wijze raad om hun middagdutje op een andere manier te doen : liggend op je rug en kijkend naar de hemel.*

Daarna eindigde hij met de woorden:

- Aan onze twee speurders, Pwitsy en Robby, vertrouw ik een moeilijke opdracht toe: dat ze naar de andere kant van de aarde zwemmen, daar waar onze neven en nichten van de Zuidpool wonen en er de zeer oude zeehond opzoeken die daar teruggetrokken leeft. Die kent alle geheimen. Hij moet vast en zeker de oplossing hebben om het ijs terug in ons koninkrijk te brengen.

Bij het horen van deze woorden klaptten alle zeehonden luidruchtig in hun vinnen als applaus voor deze wijze beslissing van de koning.

Pwitsy en Robby waren erg trots dat ze detectives waren en verkozen werden voor deze belangrijke taak. Ze vertrokken dan ook meteen. Ze zwommen twee dagen en twee nachten zonder te eten voordat ze even hun reis onderbraken om een middagdutje te doen. En zoals hun koning het hun aangeraden had : op hun rug, natuurlijk.

Robby was nog maar pas ingedommeld of hij schrok weer wakker.

Boven zijn hoofd cirkelden honderden witte vogels rond. Ze hadden een zwarte kop en een rode bek. “Sk – sk – sk – k” schreeuwden ze.

Omdat hij veel te moe was en dus nog wat wazig, had hij niet de sternen herkend die ieder jaar hun vakantie doorbrengen helemaal aan de andere kant van de wereld. Hij schudde Pwitsy wakker.

Precies op dat ogenblik kwam Friski, één van die mooie witte vogels, naar hen toe:

- *Sk – sk – sk – k (wat “goeiedag” betekent)*
In het hoge Noorden staan we allemaal voor hetzelfde probleem: er is geen ijs genoeg. Als jullie het alleen willen klaarspelen geraak je nooit tot aan de Zuidpool. Volg ons, wij kennen de kortste weg.
- *Eerst een middagdutje en dan een stevige maaltijd, zei Pwitsy. Daarna volgen we jullie wel.*
- *Geen sprake van! Vooruit! bekte Friski hem af. De Zuidpool, dat is nog een hele weg te gaan euh... te zwemmen.*
- *Nee, nee, ik ben moe, kreunde Pwitsy.*

Om tijd te winnen gaf Friski het bevel aan de andere sternes om een rijke maaltijd samen te vissen voor Pwitsy en Robby en een paar ogenblikken daarna lagen onze twee detectives lekker te smullen van hun malse vissen. Voor elk vijf.

Pwitsy en Robby vonden het heerlijk zo bediend te worden en opnieuw gingen ze zich installeren voor een middagdutje.

Om hen te beletten weer in te dommelen schreeuwden de sternes zo hard ze maar konden “sk – sk – sk – k – k – k”.

Heel dat kabaal trok de aandacht van een reusachtige blauwe walvis die daar toevallig voorbij zwom. Ook hij pinkte een droevige traan weg omdat het ijs verdwenen was. En toen hij de detectives herkende over wie iedereen praatte kreeg hij een idee.

Hij haalde even diep adem en in een plons dook hij onder water.

Onmiddellijk daarna kwam hij weer naar de oppervlakte juist onder Robby. Daarop blies hij zo 'n waterstraal de lucht in dat Robby zich plots drie meter boven de zee voelde zweven.

- *Grijp je vast aan mijn vinnen en doe een dutje op mijn rug! zei een grafstem toen.*

Pwitsy en Robby voelden zich niet op hun gemak. Ze klampten zich vast zonder iets te zeggen.

- *Straks eet hij ons nog op ook, fluisterde Pwitsy.*
- *K – k – k – sk – sk (wat betekent “maar nee toch!”) kwam Friski tussenbeide. Deze walvis heeft geen tanden. Hij slokt grote hoeveelheden water op en spuwt het dan weer uit terwijl hij het filtreert. Met zijn tong slikt hij dan de schaaldiertjes in.*

Pwitsy en Robby waren weer gerustgesteld en lieten zich dan ook meevoeren.

Zo snel hadden ze nog nooit gereisd.

De grote walvis was zeer attent voor de twee gezellen op zijn rug.

Hij zwom aan de oppervlakte van het water zodat Pwitsy en Robby konden ademen wanneer ze dat wilden.

Gelukkig hadden ze dit vervoermiddel want het werd warmer en warmer. Zo 'n hoge temperatuur waren Pwitsy en Robby niet gewoon.

Plots stopte de walvis en met een brede zwaai van zijn staart belandden ze op een strand met warm zand.

- *We zijn op de evenaar beland, zei hij. We hebben dus de helft van de weg afgelegd. Voor ons stopt de reis hier.*

Wij, walvissen, zwemmen steeds aan dezelfde kant van de evenaar. Blijf hier een poosje, iemand anders komt jullie hier wel halen.

En voor hij terug het diepe water indook gaf hij nog een laatste raad :

- *Het komt door jullie vet dat je het wat te warm hebt.
Een paar weken dieet zou geen kwaad kunnen...*

Pwitsy en Robby kregen zelfs de tijd niet om hem te bedanken...

Wat was het warm onder die hete zon van de evenaar! Om wat af te koelen stonden Pwitsy en Robby op het punt even te gaan pootjebaden toen ze de vin van een haai zagen rondtoeren niet ver van het strand. Hoe zouden ze nu het land verlaten zonder opgepeuzeld te worden?

Ze zaten gevangen !...

Het grootste gebrek bij detectives is dat ze altijd alles horen en zien, waar ze ook zijn...

Daar, op dat strand aan de evenaar hoorden Pwitsy en Robby toevallig een gesprek. Er zou een oorlog uitbreken omdat de bewoners van deze streek dorst hadden. Ze gingen vechten voor de enkele druppeltjes drinkwater die ze nog overhadden.

- Als er geen regen valt gaan we allemaal sterven. Het zeewater is te zout, we kunnen het niet drinken. We moeten absoluut die laatste put met zoet water veroveren.

*- Het is hier nog erger dan bij ons, zei Robby ontroerd. Met al die hitte begon ook hij grote dorst te krijgen.
Kom, we vertrekken onmiddellijk! Met die haaien zullen we wel zien!*

Pwitsy en Robby raapten al hun moed samen en doken het water in.

Eén van de haaien kreeg ze natuurlijk vlug in de gaten. En hij had grote honger. De twee detectives zwommen zo vlug als ze maar konden, maar de haai stond op het punt ze in te halen.

- *Voor ons is het gedaan, dacht Robby terwijl hij zich door een soort grote golf meegesleurd voelde. Hij sloot zijn ogen en wachtte tot hij in de muil van de haai zou verdwijnen.*

Maar hij voelde niets en langzaam deed hij zijn ogen weer open. Hij zag een reusachtige zwaardwalvis helemaal in zwart en wit getooid die in een brede glimlach een stel indrukwekkende tanden liet zien.

Robby trilde over zijn hele lijf van de angst tot Pwitsy hem zei :

- *Hij heeft de haai buiten westen geslagen en ons op die manier gered. Hij heeft als taak ons verder te brengen; zo iemand gaat ons toch niet opeten!*

Pwitsy en Robby klampten zich stevig vast aan die indrukwekkende reus. Gelukkig maar want de reis tot aan de Zuidpool zou verschillende dagen duren.

- *Er is hier niemand, geen levende ziel! zei Robby toen ze eindelijk aangekomen waren.*
- *Ha! Ha! Ha! proestte de zwaardwalvis het uit van het lachen.*
En hij liet zijn grote tanden zien. Hier leven talrijke zeehonden en pinguïns, maar de laatste keer toen ik er voorbij kwam heb ik er zo veel opgegeten dat de rest gaat schuilen wanneer ze me zien.

En in één oogwenk dook de reus de diepe, duistere wateren van de antarctische oceaan in.
Pwitsy en Robby voelden zich wat verloren.

Friski, de stern die wat sneller gereisd had dan de twee detectives, vloog ze tegemoet met goed nieuws:

- K – sk – k – sk – (wat betekent “Ik heb hem gevonden!”)

Diegene die jullie zoeken kan je onder de 7e ijsberg rechts vinden.

Je moet hem wel “Zijne Wijze Hoogheid” noemen, anders doet hij alsof hij doof is! voegde Friski er nog aan toe.

Maar dank zij zijn magische snorhaartjes was Zijne Wijze Hoogheid al op de hoogte van alles. Voordat ze maar één enkel woord konden uitbrengen besprenkelde hij ze met een bovennatuurlijk drankje zodat ze ineens verdwenen waren.

Toen hij Friski zag besprenkelde hij die ook en zei:

- Kom met ons mee, jij mooi gevederde moeial.*

Daarna besprenkelde hij zichzelf.

In één oogwenk waren ze alle vier in het verleden teruggegaan, ongeveer 40 jaar terug.

Toen nam Zijne Wijze Hoogheid het woord:

- *De slechte gewoonten van de mensen uit deze tijd hebben ons klimaat ontregeld. Daarbij komt nog dat ze het drinkwater verspillen.*

Van onder zijn pels haalde hij toen twee piepkleine flesjes: het ene oranje als de ondergaande zon en het andere waterblauw.

- *Het zijn twee elixirs die de mensen leren de zaken helder te bekijken, zei hij. Iedereen die een oranje druppel over zich heen krijgt, krijgt een nieuwe kijk op zijn slechte gedrag omtrent het klimaat. En diegene die een blauwe druppel over zich heen krijgt zal geen drinkwater meer verkwisten. Daarna worden die mensen zeer besmettelijk gewoon door een handcontact.*
- *Kijk daar, drie mensen. Vooruit, vlug, zei Pwitsy die zin had om terug naar 2050 te keren.*
- *Rustig aan, antwoordde Zijne Wijze Hoogheid. Ik heb maar een paar druppels in elk flesje. We moeten eerst vinden wat gemakkelijk te veranderen is om niemand te ontmoedigen. Als jullie opdracht slaagt, ging hij verder terwijl hij de elixirs gaf, dan zullen jullie alleen maar je ogen hoeven te sluiten en te duiken naar deze plaats om terug te belanden in 2050.*

We staan voor een onmogelijke opdracht, jammerde Pwitsy in een bui van ontmoediging. We hebben te weinig elixir om te slagen.

- *Maar nee, reageerde Robby optimistisch. Dit elixir is zeer besmettelijk. We gaan alleen maar een paar slechte gewoonten veranderen, de mensen zullen dan de anderen wel zelf verder besmetten.*

Dagen lang deden Pwitsy en Robby echt hun werk als detectives om dingen te vinden die gemakkelijk te veranderen waren.

Uiteindelijk besloten ze dat Friski de druppels elixir heel nauwkeurig van uit de lucht zou laten vallen.

- *Begin met het klimaat! zei Robby hem terwijl hij de personen aanduidde voor de besprenkeling :*
 - *één druppel voor de bestuurder van die wagen daar zodat hij zin krijgt om te wandelen. Zo besmet hij alle andere autobestuurders.*
 - *en daar, nog een druppel voor die winkeldirectrice. Ze laat de deuren van haar boetiek wagenwijd openstaan terwijl de verwarmingsinstallatie op volle toeren draait.*
 - *ook deze man hier heeft een druppel nodig: hij heeft zijn kamer verlaten zonder het licht uit te doen.*
 - *en dan nog één druppel voor de minister van het klimaat zodat hij de juiste beslissingen neemt.*

Toen Friski zag dat het licht van de kamer uitging, dat ook de deuren van de winkel dichtgingen en dat de auto geparkeerd stond, kon hij maar niet geloven dat die elixir zo 'n kracht had. Hij vloog dan ook zo stomverbaasd rond dat hij de blauwe fles ongewild liet vallen op een trottoir waar die in duizend stukjes uiteenspatte.

Eén enkel druppeltje elixir kwam toevallig op een voorbijganger terecht. Het was een ware ramp.

Bittere tranen rolden langs de snavel van Friski.

- *Door mijn schuld zullen de mensen sterven van de dorst, dacht hij.*

Maar een paar uren later zond een radio een programma uit met raad om geen water meer te verspillen:

- *...*
- *doe het waterkraantje dicht terwijl je je tanden poetst of terwijl je je handen wast;*
- *neem eerder een douche dan een bad, zo gebruik je minder water;*
- *plaats een plastic fles in de waterspoeling van je WC zodat je de gebruikte hoeveelheid water vermindert.*

Friski kon zijn oren niet geloven. De voorbijganger op het trottoir was een zeer bekende radiopresentator en het elixir had al gewerkt.

Robby, Pwitsy en Friski waren ontroerd. Ze waren erin geslaagd hun taak tot een goed einde te brengen.

Dank zij hun moed zouden de generaties na hen verder kunnen leven in harmonie met hun planeet.

Voordat ze terug naar huis gingen namen ze even de tijd om nog een laatste keer met plezier mensen te zien die elkaar de hand drukken.

Niemand zou ooit nog de besmetting kunnen tegenhouden die tegelijkertijd het klimaat en het drinkwater moet beschermen.

En jij, ben jij ook al besmet?

Activiteitsschema : het pakijs symbolisch heropbouwen

- Aan de kinderen vragen één of meer gedragsdaden te kiezen die ze zelf zullen stellen om energie te besparen en zo te strijden tegen de opwarming van het klimaat.
- Door vouw- en knipwerk, met hen ijskristallen bouwen in wit papier (zie rubriek “knutselen”).
- Elk gebouwd ijskristal wordt zo het symbool van de gestelde daad.
- Op een blauwe achtergrond die de zee voorstelt, alle kristallen dicht naast elkaar kleven...zo komt het pakijs beetje bij beetje weer tevoorschijn.
- Daarna weer leven op het pakijs aanbrengen door er zeehonden en pinguïns aan toe te voegen; deze worden enkel met ronde vormen vervaardigd (zie rubriek “knutselen”).
- !!! Indien je verkiest beren te plaatsen op het pakijs, dan moeten er geen pinguïns aanwezig zijn!!!
De beren leven op de Noordpool en de pinguïns op de Zuidpool. Ze ontmoeten elkaar dus nooit. Er leven echter zeehonden op beide polen.

... ALLE DANK voor hun kostbare medewerking

- *aan Gauthier Chapelle, doctor in biologie, medestichter van de AISBL Biomimicry Europa;*
- *aan Alain Hubert, ontdekkingsreiziger en Voorzitter van de International Polar Foundation;*
- *aan Nathalie Vanisacker, landbouwingenieur, wetenschappelijk verantwoordelijke voor de International Polar Foundation.*